

ACADEMICIANUL ION TODERAȘ – LA 70 DE ANI

Constantin TOMA¹

ABSTRACT: A representative personality in the field of biology, author of a remarkable number of scientific papers (original articles, treatises, monographs, university textbooks, papers and patents), trainer at a prestigious school of animal ecophysiology in the Republic of Moldova, professor of high academic and moral respect at the Moldova State University from Chișinău, director of the National Institute of Zoology, Mr. Ion Toderaș is one of the most important personalities among the zoologists and hydrobiologists of our countries, appreciated and recognized worldwide. He was awarded, throughout 45 years of his scientific, didactic and organizational activity, numerous titles, diplomas, medals and prizes of both the former USSR Academy of Sciences and that of the Republic of Moldova (he is a member of the latter). At the same time, Mr. Ion Toderaș is a great collaborator and friend of Romanian biologists who is close to us at all scientific meetings. For his rich and valuable scientific activity, in 2016, he was elected as a honorary member of the Romanian Academy of Sciences. Personally, and on behalf of the Romanian biologists, I wish him „Happy Anniversary!” in full health, on the occasion of his 70th anniversary.

KEYWORDS: Ion Toderaș, National Institute of Zoology, biology, ecophysiology

Personalitate reprezentativă a biologiei din Republica Moldova, membru titular al Academiei de Științe din țara soră și membru de onoare al Academiei Române, domnul profesor universitar doctor habilitat ION TODERAȘ onorează Universitatea de Stat din Chișinău, al cărei dascăl este de aproape trei decenii².

¹ Academician, membru titular al Secției de Științe Biologice a Academiei Române, profesor la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, director al revistei *COLUMNA*.

² Unele date sunt publicate și în volumul „*Ecologia funcțională a animalelor*”, Chișinău, 2018.

A văzut lumina zilei la 17 august 1948, în satul Logănești din județul Hîncești. A urmat școala primară în satul natal (pe care a absolvit-o în 1960), iar gimnaziul și liceul în orașul Hîncești (pe care îl absolvă în 1966). Urmează Facultatea de Biologie și Pedologie din Chișinău, pe care a absolvit-o în anul 1971. Își ia titlul de doctor în Biologie în anul 1979 (la Odesa), iar cel de doctor habilitat în anul 1991 (la Institutul de Zoologie din Sankt Petersburg), după care urmează un stagiul de postdoctorat la Institutul de Zoologie din Leningrad în anul universitar 1986–1987. După 1991 efectuează o serie de specializări în Taxonomie animală, Hidrobiologie, Managementul mediului înconjurător, Zoologie și Ecologie funcțională, Limnologie și Educație ecologică, desfășurate în Moscova, Sankt Petersburg, Minsk, Paris, California și București. În anul 2000 a fost ales membru corespondent, iar în 2007, membru titular al Academiei de Științe a Republicii Moldova.

Academicianul Ion Toderaș

Având în vedere bogata și apreciată activitate științifică desfășurată pe parcursul a peste patru decenii, precum și colaborarea directă cu cercetători români din domeniile Zoologie, Hidrobiologie și Ecologie (din București, Iași și Constanța), la propunerea noastră a fost ales, în anul 2016, membru de onoare al Academiei Române.

Pe parcursul celor peste 45 de ani de la absolvirea Facultății de Biologie și Pedologie, domnul Ion Toderaș a desfășurat atât la catedră (începând din 1988), cât și la Institutul Național de Zoologie (al cărui director este din

anul 1991), o activitate științifică bogată în domeniul Biologiei animale, al Hidrobiologiei și Ecologiei, materializată într-un număr impresionant de lucrări științifice originale (peste 400) și de monografii (15), manuale, tratate, suporturi de curs (25) și brevete de invenție (40).

Articolele științifice originale au fost publicate atât în reviste naționale, cât și în reviste din străinătate (multe cu factor de impact), fiind singur autor, prim autor sau colaborator; cele mai multe lucrări sunt rodul muncii în echipă, cu specialiști din Republica Moldova și din România. Subliniem în mod deosebit unele capitole inserate în monografii publicate în renumita editură germană (SPRINGER).

Lucrările științifice publicate de domnul academician Ion Toderăș, cunoscute și apreciate de specialiști din România, au atât caracter fundamental teoretic, cât și aplicativ, fiind utile deopotrivă zoologilor, ecologilor și practicienilor, bucurându-se de o largă circulație, fiind recenzate în buletine informative de prestigiu din țară și din străinătate; parte din rezultate, din domeniile Taxonomie, Ecofiziologie și Hidrobiologie, au intrat deja în circuitul de valori naționale și internaționale. Pentru unele din lucrări, domnul profesor Ion Toderăș a fost distins cu premiul Academiei din fosta U.R.S.S., și din Republica Moldova; la acestea se adaugă alte titluri, premii, diplome și medalii de aur din partea unor ministere și organizații, la diferite concursuri, expoziții ș.a.

Întreaga activitate științifică este armonios îmbinată cu cea didactică și organizatorică, ca profesor și șef de Catedră, conducător de doctorat și director al Institutului Național de Zoologie, educator al tinerei generații, inițiator al Centrului de Informatizare, al unor granturi cu Banca Mondială, organizator de cursuri de „Tehnologii informaționale avansate” și „Limbi moderne aplicate” pentru tinerii cercetători, militând activ pentru lărgirea ariei de colaborare internațională.

Rezultatele cercetărilor efectuate până în prezent și-au găsit aplicarea în fundamentarea concepției și a programelor „Monitoringul ecologic din Republica Moldova”, „Ecofiziologia organismelor acvatice”, „Diversitatea biologică în Republica Moldova” ș.a.

Domnul academician Ion Toderăș este redactor șef la diferite reviste și membru în colegii de redacție ale multor reviste naționale și internaționale (inclusiv din România), președinte al unor comisii, colegii și comitete de specialitate, președinte al multor comitete de organizare a unor reuniuni științifice naționale, cu participare internațională.

În ultimul deceniu a fondat la Chișinău „Laboratorul de Sistematică și Filogenie Moleculară”, iar în colaborare cu zoologi și hidrobiologi români lucrează la proiecte importante, între care „Lacurile de acumulare din România” și „Prevenirea dezastrelor naturale și reducerea poluării mediului în Ecoregiunea Dunărea de Jos”. Totodată, a fondat o direcție nouă de cercetare – „Biogeochimia ecofiziologică a animalelor poichiloterme”.

În decursul anilor, începând din 1999 a participat la realizarea multor proiecte naționale și internaționale, în calitate de conducător sau membru în largi echipe de cercetare.

Pentru calitățile sale de conducător și organizator pe tărâm științific a fost desemnat Președinte al Comitetului Național UNESCO „Omul și Biosfera” al Republicii Moldova, Vicepreședinte al Comitetului Național „Cartea Roșie” a plantelor și animalelor din Republica Moldova, redactor al unei monografii editate în cadrul Programului UNESCO „Omul și Biosfera”.

Din anul 2016, domnul academician Ion Toderaș este membru în Consiliul științific al revistei „COLUMNA”, participând totodată cu importante comunicări la Simpozionul Național „Dimitrie Ghika – Comănești” – în memoriam.

Prezentat foarte succinct, acesta este profesorul, academicianul, colegul, omul Ion Toderaș, cu o prestigioasă activitate științifică, didactică și organizatorică, care conduce din 1991 Institutul Național de Zoologie din Chișinău. Este cunoscută și recunoscută bogata sa activitate publicistică, originalitatea lucrărilor științifice, elaborate singur și, mai cu seamă, în colaborare cu magistrul, elevii și colaboratorii săi. Apreciam valoarea teoretică și aplicativă a rezultatelor obținute, contribuția valoroasă la progresul biologiei, la extinderea relațiilor internaționale de colaborare interacademică și interuniversitară, la menținerea legăturilor strânse cu biologi români, care dăinuie de cel puțin trei decenii.

Pentru tot ce ați realizat, pe multiple planuri, pâna în prezent, vă felicit cu deplină sinceritate și vă urez „*La mulți și fericiți ani, distins coleg*”, în deplină sănătate și cu prețuire unanimă din partea colaboratorilor de pe ambele maluri ale Prutului.